

han føjede til, at Skolen overhovedet ikke skal være en Enhed. Det ærede Medlem gaar altsaa i sin Iver for Folkeskolen — en Iver, jeg i høj Grad paaskønner — saa vidt, at han endogsaa forlanger, at det ikke maa være muligt at komme fra Folkeskolen over i den højere Skole, Skolevæsenet maa ikke være en Enhed. Paa det Punkt kan jeg ikke følge det ærede Medlem og heller ikke Partiet Venstre, hvis dette Standpunkt — hvad der vilde overraske mig — virkelig er Partiet Venstres. For det første vil jeg gerne gøre det ærede Medlem opmærksom paa, at Socialdemokratiets Program, som det ærede Medlem kender og har stor Kærlighed til, i sit Punkt 6 angaaende Skolevæsenet bl. a. har følgende Fordring: Adgang til den højere og den højeste Undervisning uden Hensyn til ydre Kaar. Mit Parti maa derfor arbejde paa paa en eller anden Maade at indrette det saaledes, at der, uden at der sker Folkeskolen noget ondt, er Adgang for alle Forældres Børn til den højere og den højeste Undervisning, forsaavidt Børnene selv er kvalificerede til og har Lyst til en saadan Undervisning. Men det ærede Medlem vil heller ikke kunne faa Tilslutning paa dette Punkt fra det radikale Venstre. For ser vi paa det radikale Venstres Program, finder vi, at det radikale Venstre arbejder for, at der i den offentlige Skole skal tilstræbes en Enhedsskole. Det radikale Venstre har ogsaa optaget i sine mere almindelige Udtalelser ved en senere Lejlighed, at det er dette Partis Opgave at sørge for, at Børnene kan faa Adgang til, uden Hensyn til Forældrenes Kaar, at gaa fra den almindelige grundlæggende Undervisning over i den højere og eventuelt den højeste Skole, efter deres Forudsætninger.

Her er altsaa to store Partier, som absolut kræver Enhedsskolen i en eller anden Form. Men hvordan er det fat med Venstre med Hensyn til dette Spørgsmaal? Det vil dog have en vis Interesse at vide, hvad selve Partiet Venstre siger derom, og i Partiets Program af 25. September 1909 har jeg set en Udtalelse, som forekommer mig at være overordentlig interessant i denne Forbindelse, og som jeg haaber, den højtærede Formand vil tillade mig at oplæse. Der staar først noget om Folkeskolen, som stedse bør være Genstand for Statens særlige Forsorg, da det er den langt overvejende Del af Landets Børn, der søger en saadan Undervisning og ikke har Raad

til at faa den synderlig forøget siden. Det er vi alle villige til at underskrive er et smukt Formaal. Men saa fortsættes det et Stykke længere nede med spærret Skrift: Statens højere Almenskoler bør gøres let tilgængelige ogsaa for fattige Folks Børn. Ja, det staar der virkelig i Venstres Program. Nu vil jeg gerne spørge den ærede Ordfører for Venstre, om han har taget i Betænkning, hvor udemokratisk han har udtalt sig ved denne Bemærkning om, at Skolen ikke maa være nogen Enhedsskole. For det er jo en given Ting, at hvis man følger ham og indretter Folkeskolen saaledes, at den ikke paa en eller anden Maade er et naturligt Udgangspunkt for den højere og den højeste Undervisning, vi giver her i Landet, vil det medføre, at man afskærer Flertallet af Forældrene fra at skaffe deres Børn en højere eller eventuelt en højeste Undervisning. Saa vender vi tilbage til Forholdene, saaledes som de var i gamle Dage, da Adgangen til den højere og den højeste Undervisning faktisk var et Privilegium for Overklassen, et Privilegium, fra hvilket der kun blev gjort Undtagelse, naar man ved et eller andet Stipendium en Gang imellem hjalp en særlig flink Dreng til den højere og den højeste Undervisning. Det er et tilbagelagt Stadium i vort Folks Udvikling. Det var et stort Fremskridt i den Henseende, at vi fik Almenskoleloven af 1903, fordi den i sit Princip, selv om der kan være Indvendinger at gøre — det skal jeg ikke komme ind paa, det er noget, der hører hjemme i Kommissionen —, var en Lov, som bl. a. havde til Hensigt at gøre det muligt for ubemidlede Forældre at skaffe deres Børn den højere og den højeste Undervisning.

Jeg føler mig derfor overbevist om, at Venstres Ordfører ved denne Lejlighed ikke vil høste nogen Tak, hverken fra Arbejderklassen eller fra andre Smaakaarsfolk i vort Land, ej heller fra Middelstanden. Ja, langt, langt op i Gaardmandsklassen vil der være talrige Forældre, som med Bekymring vil spørge: Hvad er da Venstres Mening i den Sag, naar det ikke paa nogen Maade maa være muligt at komme fra den almindelige Folkeskole over i den højere eller den højeste Skole? Der har det ærede Medlem igen lagt sin reaktionære Tankegang paa Skolens Omraade for Dagen. Jeg erkender, som jeg har sagt, at det ærede Medlem har en varm og levende Interesse for Skolen, men det ærede Medlem har ikke været opmærksom paa, at han er blevet gammeldags paa